

Kadın Zamani Derneği
Komeleya Dema Jinan
Women's Time Association

İSTANBUL'DA YAŞAYAN KÜRT KADINLARIN ANADİLDE ŞİDDET BAŞVURU MEKANİZMALARINA ERİŞİMİN YEREL YÖNETİMLER BAĞLAMINDA İZLENMESİ RAPORU

2023-2024

Kadın Zamani

Kadın Zamanı Derneği
Komeleya Dema Jinan
Women's Time Association

Hazırlayan
Nevroz ÜNVERDİ

Danışman
Hunav ALTUN

İzleme&raporlama sürecinde emeđi geçen herkese teřekkür ederiz.

*Bu rapor; 14 Temmuz 2020 tarihinde Muş'un Malazgirt ilçesinde evli olduğu
erkek tarafından katledilen Fatma Altınmakas'a ithaf edilmiştir.*

2023/2024

Bu yayın, Etkiniz AB Programı kapsamında Avrupa Birliđi finansal desteği ile üretilmiştir.
Bu yayının içeriğinden yalnızca Kadın Zamanı Derneği sorumludur
ve hiçbir şekilde Avrupa Birliđi'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
1. Yöntem	8
2. İzleme Bulguları	10
3. Sonuç	22
4. Öneriler	26

Giriş

Türkiye'deki eşitsiz politikaların ve cinsiyetçi söylemlerin sonucu olarak her geçen gün yayılan ayrımcılık ve nefret söylemleri hak savunuculuğu yapan herkesin mücadele ettiği önemli sorunların başında gelmektedir.

Bugün Türkiye'de bu politika ve söylemlerin sebep olduğu en önemli tahakküm biçiminin toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve bundan kaynaklanan ayrımcılık olduğunu belirtmek sorunu saptayıp uygun çözüm yolları geliştirmek açısından önemlidir.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve bundan kaynaklanan ayrımcılık toplumun her kesimine doğrudan temas etmekte ve özgür ve eşit bir toplumun oluşturulmasının önündeki en büyük engel olmaktadır.

Kadına yönelik şiddetin ve ayrımcılığın ortadan kaldırılması, kadın-erkek eşitliğinin sağlanması, kadına yönelik şiddetle mücadelede geliştirilen politikaların bütüncül bir biçimde yürütülmesi Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle tanımlanmıştır.

Özellikle Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) dayandığı ilkeler ve maddeleriyle Türkiye'nin yasal çerçevesine de yansıtılmıştır.

Türkiye'nin bir süre önce imzasını geri çektiği Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) de kadına yönelik şiddetle mücadele alanında kapsamlı ve bütüncül politikalar sunmaktaydı. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun da İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye'nin iç hukukuna yansıtılmış olması ve hala yürürlükte olması açısından önemlidir.

Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmelere bağlı kalınmalı ve şiddeti önleme mekanizmalarının uygulayıcıları, mekanizmaların işletildiği kamu kurumları ve kurum yetkililerinin bu ilkeler doğrultusunda sorumluluk almaları gerekmektedir.

Sözleşmelerin tarafı olmanın getirdiği sorumlulukla, gerekli düzenlemelerin iyi anlaşılması, benimsenmesi ve uygulanması şiddet önleme mekanizmalarını işletmenin en önemli adımını oluşturmaktadır.

1- Mağdurların/şiddete maruz kalanların yasal işlem başlatması için herhangi bir ön koşul olmaksızın, engelli mağdurlar için iletişim engellerini ortadan kaldırmak da dahil olmak üzere, şiddetin bir daha yaşanmasını veyahut potansiyel şiddeti engelleyecek uygun ve ulaşılabilir koruma mekanizmaları sağlamak. Bu, gerektiğinde evden uzaklaştırma, koruma, şiddetin faili olduğu iddia edilen kişilere karşı sınırlayıcı veya olağanüstü yasaklayıcı kararlar alınması, bunların izlenmesi ve uyulmaması halinde yeterli yaptırımlar uygulanmasını ve geniş yelpazede etkin tedbirleri içeren acil risk değerlendirmesi ve korumayı kapsar. Koruma tedbirleri, kadın mağdurlara/şiddete maruz kalanlara aşırı bir mali, bürokratik veya şahsi yük yüklenmesinden kaçınmalıdır. Şiddetin failleri veya faili olduğu iddia edilenlerin yargılama sırasında ve sonrasında mal, gizlilik, çocuğun velayeti, çocuğa erişim, irtibat ve ziyaret hakları ve talepleri, kadınların ve çocukların yaşam hakkı, fiziksel, cinsel ve psikolojik bütünlüğü ışığında karara bağlanır. Bunu yaparken, çocuğun yüksek faydası ilkesi gözetilir.

CEDAW Komitesince çıkarılan tavsiye kararı olan; Kadınlara Yönelik Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete İlişkin 35 Nolu Genel Tavsiye Kararı 40. Maddesi “b” fıkrası ⁽¹⁾ evden uzaklaştırma, koruma, şiddetin faili olduğu iddia edilen kişilere karşı sınırlayıcı veya olağanüstü yasaklayıcı kararlar alınması, izlenmesi ve uyulmaması halinde yeterli yaptırımlar uygulanmasını ve etkin tedbirleri içeren acil risk değerlendirmesi ve korumayı kapsamına rağmen Türkiye’de koruma kararı ve uzaklaştırma kararı almış olduğu halde öldürülen birçok kadın vardır.

Yine bu madde şiddete maruz bırakılan kadınların işlem başlatması için herhangi bir ön koşulun olmaması, şiddetin bir daha yaşanmasını veyahut potansiyel şiddeti engelleyecek uygun ve ulaşılabilir koruma mekanizmaları sağlamayı yükümlü kılarken Fatma Altınmakas’ın anadilde başvurusu alınmadığı için şiddet mahalline geri gitmek zorunda kaldığı ve daha sonra katledildiği bilinmektedir. ⁽²⁾

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu’nun 2023 yılında oluşturduğu şiddet çetelesinde 2023 yılında koruma kararı olmasına rağmen 28 kadının öldürüldüğü belirtilmiştir. ⁽³⁾

Bu da Türkiye’nin tarafı olduğu uluslararası belge ve sözleşmelerin yükümlülüklerini yerine getirmediğini, cinsiyetçi söylem ve davranışları meşrulaştıran politikaların sonucunda gelişen cezasızlık politikasının devam ettiğini ve koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin uygulanmamasının kadın cinayetlerini arttırdığını göstermektedir.

Uygulamadaki bu sorunların giderilmesi Türkiye’nin kadın haklarının korunması ve kadın erkek eşitliğinin sağlanmasını öngören uluslararası belgelere taraf olmasının gerektirdiği yükümlülükleri yerine getirmesi ve kendi mevzuatı arasında uyumu sağlamasıyla mümkündür.

Kadın Zamanı Derneği olarak Etkiniz AB Programı’nın İnsan Hakları İzleme Desteği kapsamında hazırladığımız bu rapor ile İstanbul’da yaşayan Kürt kadınların anadilde; şiddetle mücadele mekanizmalarına erişebilirliklerini izlemek, bu alana katkıda bulunmak ve bu alanda karşılaşılan zorlukları ve mevcut durumu görünür kılmak istiyoruz.

2020 yılında Muş’un Malazgirt ilçesinde anadilde ifadesi alınmadığı için maruz kaldığı şiddeti dile getiremeyen ve şikâyetçi olamadığı için şiddet mahalline geri dönmek zorunda bırakılan, geri döndükten sonra ise eşi tarafından katledilen Fatma Altınmakas ve onun gibi anadilde destek ve hizmet mekanizmalarına erişemedikleri için şiddet mahallinden çıkamayan onlarca kadının karşı karşıya kaldığı hak ihlalini böylelikle ortaya çıkarmak ve acil çözüm bulunmasını sağlamayı amaçlıyoruz.

2- <https://www.birgun.net/haber/oldurulen-fatma-altinmakas-in-sikayeti-kurtce-tercuman-olmadigi-icin-alinamamis-309477>

3- <https://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/3088/2023-yillik-veri-raporu> - :-.text=Cezasızlık devam ettikçe, koruyucu ve, kararlarıkadınlar için can simididir.

Yürüttüğümüz izleme çalışması; toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadına yönelik şiddetle mücadele bağlamında, İstanbul'da yaşayan Kürt kadınların, mevcut haklar, ilgili mevzuat ve şiddeti önleme mekanizmalarından ne kadar haberdar oldukları, kadınların anadillerinde bu mekanizmalara erişimde yaşadıkları zorluklara odaklanmış, mekanizmalara başvurduklarında karşılaştıkları engeller incelenmiştir.

Bu incelemenin ardından elde edilen gözlemlerle şiddetle mücadele mekanizmalarının uygulamada ulusal ve uluslararası standartlara uygunlukları değerlendirilmiştir. İzleme çalışmasında çeşitli yasal düzenlemeler ve uluslararası belgeler referans alınmıştır.

Bunlar; Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığı Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW), CEDAW Komitesi 35 Nolu Genel Tavsiye Kararı, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi, Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi), 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (6284 Sayılı Kanun) ve Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planı ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'dir.

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi (CEDAW) Komitesi, Kadınlara Yönelik Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete İlişkin 35. Genel Tavsiye Kararı'nda kadınlara yönelik şiddetin temelinde yer alan sebeplere ve şiddetin önlenmesi için alınabilecek tedbirlere dair ayrıntılı olarak açıklama ve önerilerde bulunmaktadır.

Biz de kadınlara yönelik şiddeti önlemenin devletler açısından uluslararası bir hukuk normu olarak kabul edildiğini belirten 35. Genel Tavsiye Kararı'nı baz alarak önerilerimizi oluşturduk. ⁽⁴⁾

Bu çalışmanın; şiddetle mücadele mekanizmalarına Kürtçe ve farklı dillerde erişilebilirliğin artırılması, mekanizmaların etkin uygulanıp evrensel standartlara kavuşturulması ve Kürt kadınların maruz bırakıldığı ikili ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve şiddetle mücadeleye katkı sunması beklenmektedir.

Yürüttüğümüz bu çalışmanın toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan şiddet ve kesişen ayrımcılık ile mücadeleye, kadına yönelik şiddeti önleyici ve koruyucu mekanizmaların geliştirilmesine ve çok dilli erişilebilir hale getirilmesine katkı sunacağına inanıyor, şiddetsiz, sömürsüz, eşit ve özgür bir dünyanın inşa edileceğine dair umudumuzu yineliyoruz.

4- <https://kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2018/08/CEDAW-General-Recommendation-35-%C3%A7eviri-Nazan-Moro%C4%9Flu.pdf>

1. Yöntem

Bu rapor, Eylül 2023 ve Aralık 2023 tarihleri arasında İstanbul'un Bağcılar, Beyoğlu ve Sultanbeyli ilçelerinde 75 kadınla yüz yüze ve odak grup görüşmeleri yapılarak, Avcılar Belediyesi ve Beşiktaş Belediye'leri ile görüşmeler yapılarak oluşturulmuştur.

Çalışmanın ilk aşaması olan Eylül 2023'te çalışmamıza destek sunan uzman ile yapılan görüşme sonrasında izleme stratejisi oluşturulmuş, bu stratejiye göre izleme çalışmasına neden ihtiyaç duyulduğu, temel hedefleri, izleme yöntemi ve çalışma takvimi çıkarılmıştır.

Daha sonra kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin bir mevzuat taraması yapılmış, bu taramanın ardından ilgili raporlar ve çalışmalar incelenmiştir. Kadın Zamanı Derneği'nin 2021 yılında açılan Kadın Danışma Merkezi'ne yapılan başvurular çalışmanın temel dayanağını oluşturmaktadır.

Bu sebeple bu başvurular incelenmiş ve en yoğun başvurunun hangi ilçelerden yapıldığı ve İstanbul'da Kürt kadınların yoğun olarak yaşadıkları ilçeler belirlenmiştir.

Sahada hedef grupla ve odak gruplarla yapılacak görüşmelerde kullanılacak görüşme soruları hazırlanmış ve Ekim 2023'te uzman ile yeniden bir araya gelinerek bu sorular incelenerek sorularda çeşitli değişiklikler yapılarak son haline getirilmiştir.

İzleme çalışmasında veri toplama yöntemi olarak, kadınlarla yüz yüze görüşmeler, kadınlarla odak grup görüşmeleri, Avcılar Belediyesi ve Beşiktaş Belediyesi ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler kullanılmıştır.

Belirlenen ilçelerde yaşayan dernek gönüllülerimizle iletişime geçilmiş ve bu ilçelerde yaşayan Kürt kadınlara çalışmanın kapsamına dayanarak oluşturulan sorular sorulmuştur.

Her ilçede 25 kadın olmak üzere toplamda 75 kadınla yüz yüze görüşme alındıktan sonra yüz yüze 2 odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiş, odak grup görüşmelerinin her birine 6'şar kadın katılmıştır.

Bu görüşmelerde yer alan kadınlarla daha detaylı ve derinlemesine görüşmeler yapılmıştır.

İzleme çalışması sırasında karşılaştığımız zorluklardan en önemlisi, yüz yüze görüşmelerde kadınlara ulaşmak ve görüşmeler sırasında kadınların kendilerini ifade etmekten çekinmesi olmuştur.

Belediye görüşmelerini planlarken randevu almak için iletişime geçtiğimiz dört belediyeden ikisi olan Kadıköy Belediyesi ve Şişli Belediyesi'nden olumlu/olumsuz geri dönüş alamamak çalışma takvimimizde aksaklığa sebep olan zorluklardan birdiğidir.

75 kadınla yüz yüze yapılan görüşmelerde kullanılan soruların cevapları üzerinden veri analizi yapılmıştır.

Daha sonra 6 kişilik iki ayrı odak grupta yapılan derinlemesine görüşmeler ve belediye görüşmelerinde ortaya çıkan veriler ve deneyimlere yer verilmiş, rapor hazırlanırken elde edilen veriler ile ortaya çıkan zorluklar ve hak ihlalleri Türkiye'nin ulusal mevzuatı ve uluslararası sözleşmelerin gerektirdiği yükümlülüklerle dayanarak raporda işlenmiştir.

6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun amacı ve kapsamı göz önünde bulundurularak görüşme yapılan hiçbir kadının özel bilgi ve isimleri raporda kullanılmamıştır.

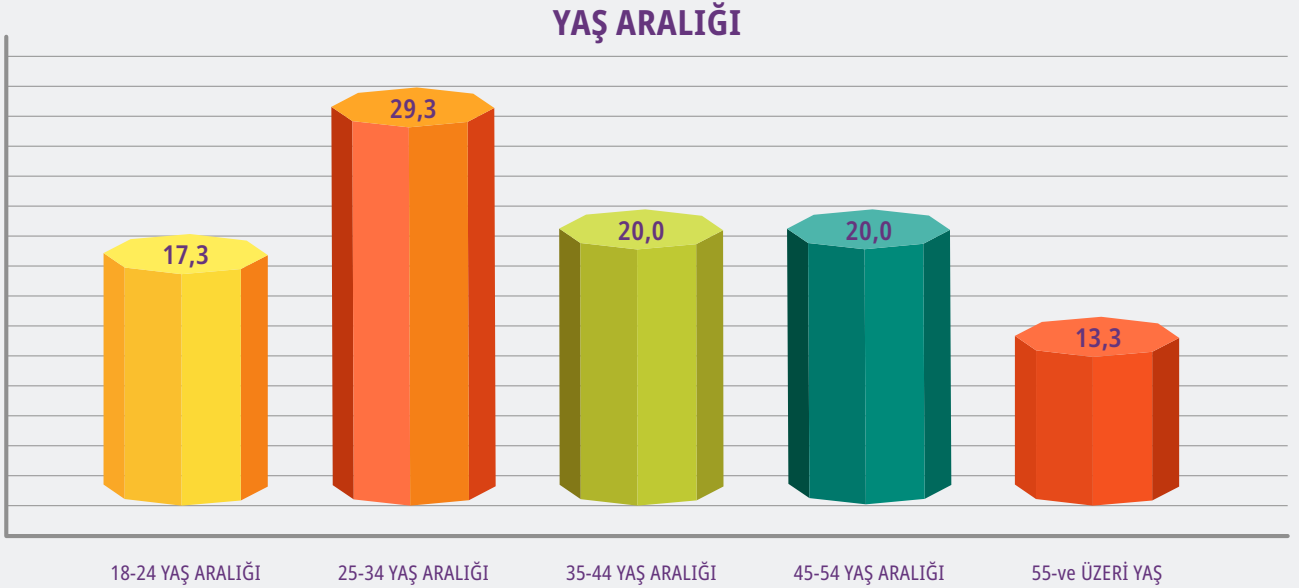

2. İzleme Bulguları

Bu izleme çalışması kapsamında Ekim 2023 ve Aralık 2023 tarihleri arasında Kadın Zamanı Derneği'nin Bağcılar, Beyoğlu ve Sultanbeyli ilçelerinde kadınlarla yaptığı görüşmeler ve belediyeler ile yapılan görüşmelerden edilen veriler analiz edilmiştir.

Buna göre başvuru sahiplerinin yaş aralığı, medeni durumu, şiddeti tanımlama biçimi, şiddete maruz kalıp kalmadığı, kalmışsa herhangi bir kuruma başvurup başvurmadığı, şiddeti kimden gördüğü, Kürtçe dilinde destek mekanizmalarından haberdar olup olmadığı, Kürtçe konuşmasının başvuru sürecinde kendini rahat hissetmesini sağlayıp sağlamayacağı, Kürtçe konuştuğunda karşılaştığı ana zorluğun ne olduğu ve şiddetle mücadele mekanizmalarında anadil ile ilgili ortaya çıkan zorluklara dair önerdiği çözüm verileri tablolarla sunulmuştur.

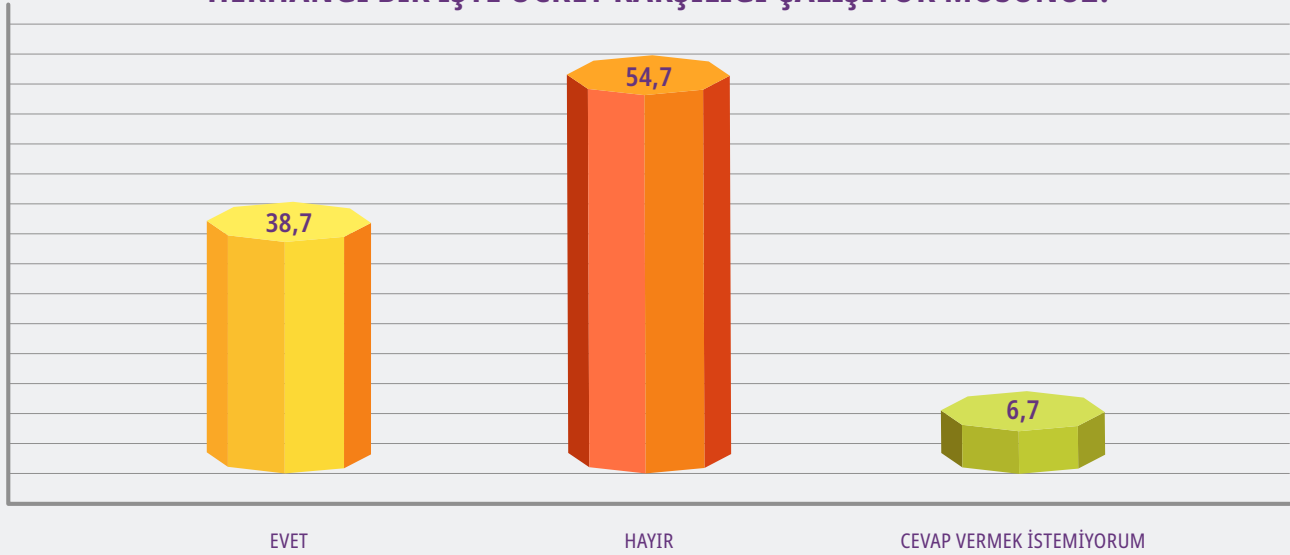
Görüşme yaptığımız kadınların çoğunluğunu 25-35 yaş grubu kadınlar oluştururken, ikinci olarak 35-44 yaş grubu ve 45-54 yaş grubu kadınlar oluşturmaktadır.

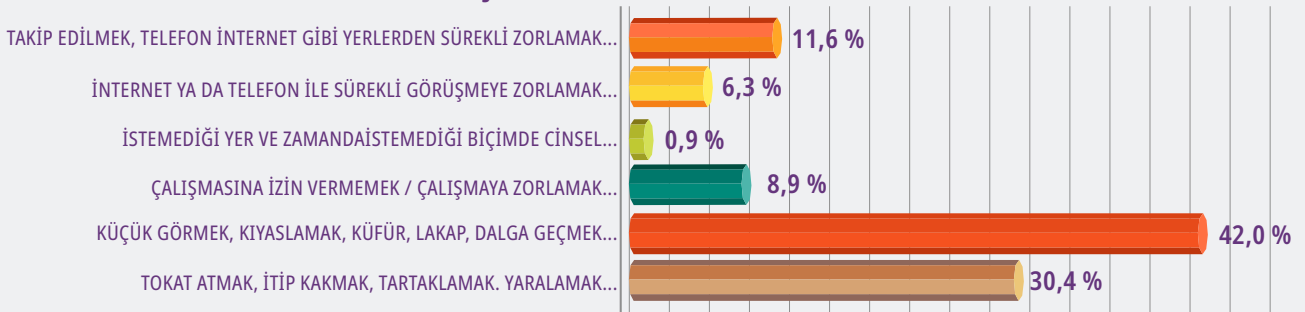
Görüşme yaptığımız kadınların yarısından fazlasının herhangi bir işte ücret karşılığı çalışmadığı ve ev emekçisi olduğu görülmektedir.

Yapılan görüşmeler kadınların ekonomik hayata eşit bir şekilde dâhil edilmediği ve istihdam alanındaki eşitsizliği göstermektedir. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesi'nin (CEDAW) 11.Madde a ve b fıkrasında yer alan bütün insanların vazgeçilmez hakkı olan çalışma hakkı ve erkeklerle eşit çalışma olanaklarına sahip olma hakkının işletilmediği ve kadınların ekonomik hayata eşit bir şekilde dâhil edilmediğini ve kadınların ekonomik hayata katılımı ve çalışma hakkının ihlal edildiğini göstermektedir. ⁽⁵⁾

HERHANGİ BİR İŞTE ÜCRET KARŞILIĞI ÇALIŞIYOR MUSUNUZ?

SİZLERE OKUDUĞUM BU DURUMLARDAN BİRİNE YA DA BİRKAÇINA MARUZ KALDINIZ MI?

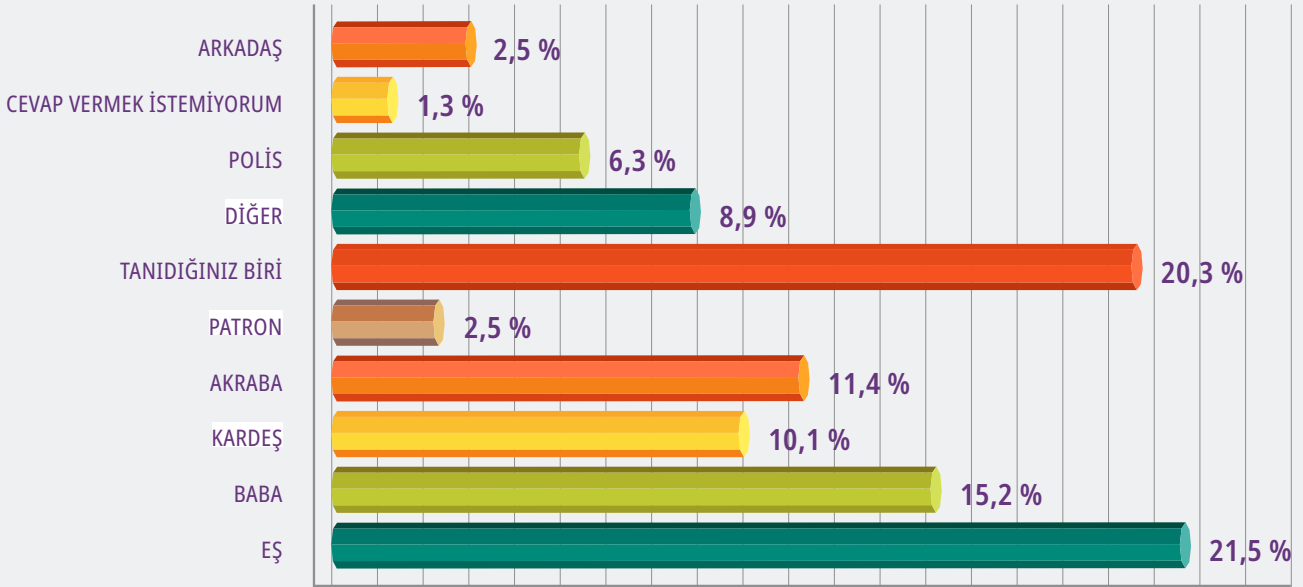

5- Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) 11.Madde a ve b Fıkrası; bütün insanların vazgeçilmez hakkı olan çalışma hakkı, çalışma alanında erkeklerle eşit çalışma olanaklarına sahip olma hakkı.

Görüşülen kadınların %42'sinin psikolojik şiddete, %30.40 ının fiziksel şiddete, daha sonra ısrarlı takibe ve ekonomik şiddete maruz bırakıldığı görülmektedir.

19 No'lu Genel Tavsiye Kararı 1.Maddesi kadına yönelik ayrımcılığı tanımlamaktadır. Burada yer alan tanıma göre farklı şiddet biçimlerine maruz bırakılan kadınların yaşam hakkı, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele ve cezaya maruz kalmama hakkı, kişi özgürlüğü ve güvenliği haklarının ihlal edildiği görülmektedir. ⁽⁶⁾

(15. SORU EVET İSE) BU ŞİDDETİ KİMDEN GÖRDÜNÜZ?

Kadınların %58,2'si gördükleri şiddeti eşlerinden veya aile içerisindeki erkeklerden gördüklerini belirtmiştir.

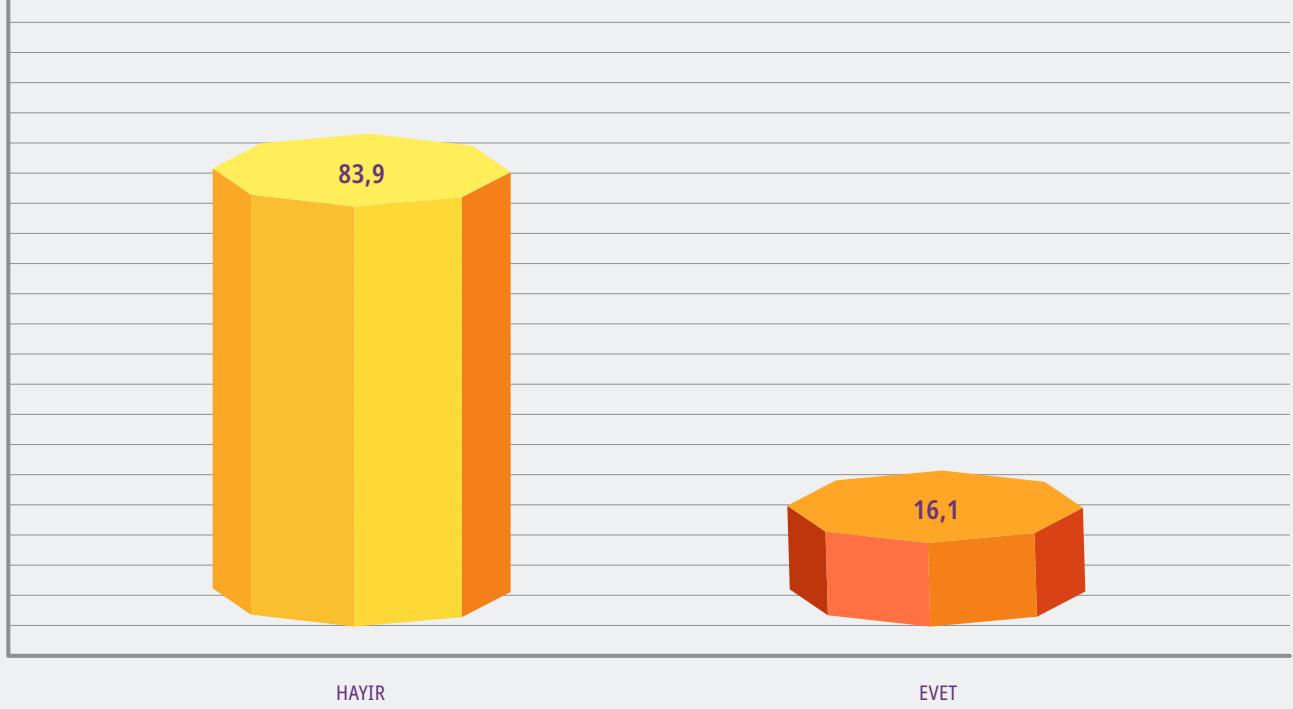
Kadınların verdikleri cevaplar bizlere kadınlar için "en güvenli alan" olarak tanımlanan ev ve aile kurumunun kadınlar için güvensiz ve riskli olduğunu bir kez daha göstermiştir.

Aile-hane içerisinde yaşanan şiddetin bu denli artmış olmasını son zamanlarda kadın kazanımlarının hedef alınmasından ayrı ele almak mümkün olmamaktadır.

Kadın kazanımları hedef alındıkça kadına yönelik şiddetin normalleştirilmesi hem kolluk hem de aile içerisinde hızla yaygınlaşmaktadır.

6- 19 No'lu Genel Tavsiye Kararı 1.Madde kadına yönelik ayrımcılığı tanımlamaktadır. Buna göre ayrımcılık cinsiyete dayalı şiddeti kapsar. Bu fiziksel, zihinsel ve cinsel zarar ve acı çektiren bu tür eylemlerle tehdidi içermektedir. Kadınların insan hakları sözleşmeleri altındaki insan haklarını kullanmalarını engelleyen ya da tehlikeye sokan cinsiyete dayalı şiddet ayrımcılık biçimi oluşturmaktadır. Bu hak ve özgürlükler: (a) Yaşam hakkı; (b) İşkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele ve cezaya maruz kalmama hakkı; (c) Uluslararası ve ülke içi silahlı çatışma durumlarında insani normlara göre eşit korunma hakkı; (d) Kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı; (e) Hukukun korumasından eşit biçimde yararlanma hakkı; (f) Aile içinde eşitlik hakkı;(g) Elde edilmesi mümkün olan en yüksek standartta fiziksel ve ruhsal sağlık hakkı.

(15. SORU EVET İSE) ŞİDDET GÖRDÜKTEN SONRA BİR KURUMA BAŞVURDUNUZ MU?

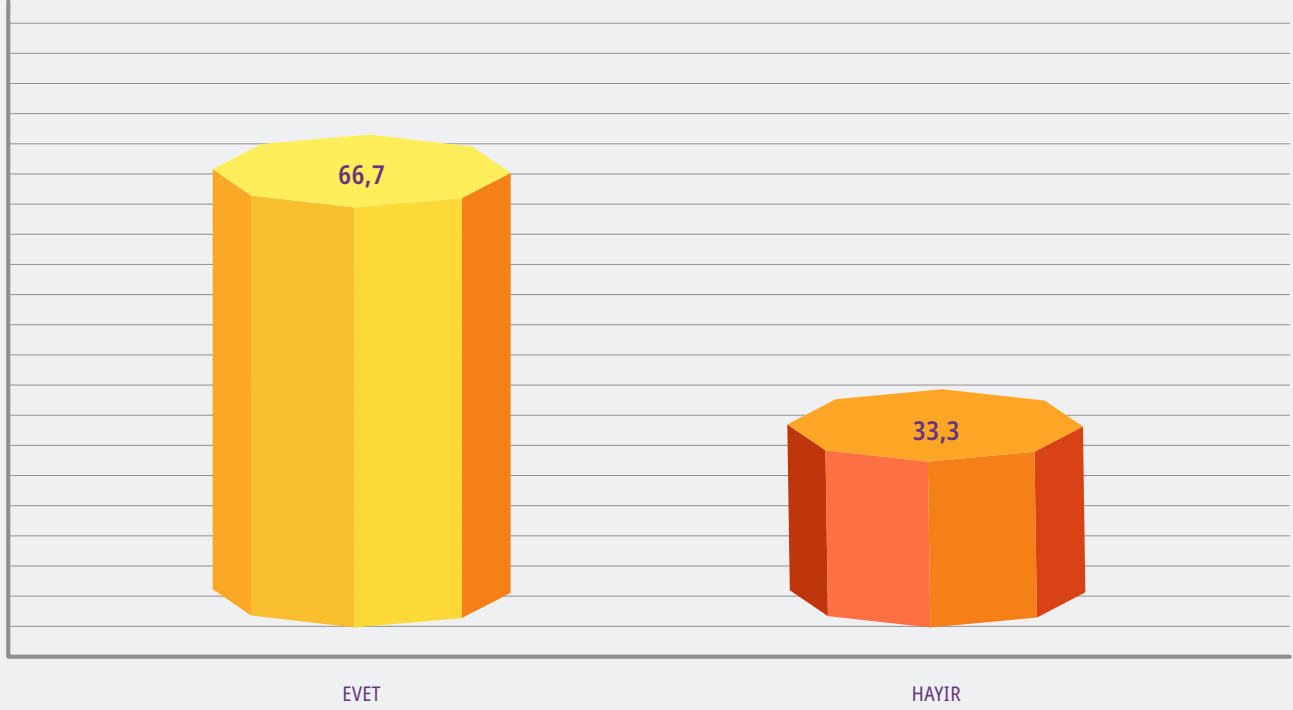
Bu soruya kadınların %83,9'u hayır cevabını vermiştir.

Bu soruya ek olarak hayır ise neden başvurmadınız sorusu sorulmuş ve kadınlar; şiddet failinin aileden biri olması, Türkiye'de önleme/koruma ve uzaklaştırma kararına rağmen öldürülen kadınların sayısının artması ⁽⁷⁾ ve kadın ölümlerinin engellenmemesinin sebep olduğu kurumlara güvensizlikten kaynaklı herhangi bir kuruma başvurmadıklarını dile getirmişlerdir.

19 No'lu Genel Tavsiye Kararı 24.Madde b fıkrasında ⁽⁸⁾ belirtilen; cinsiyete dayalı şiddete karşı yasaların tüm kadınlara yeterli korumayı sunmasını, adli ve uygulayıcı personel ile kamu görevlilerinin toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde eğitilmelerinin sağlanmaması ve kurumların sorumluluklarını yerine getirmemeleri kadınların kurumlara güven duymamalarına ve bu mekanizmalara erişememelerine sebep olmaktadır.

7- <https://kadincinayetleriniidurduracagiz.net/veriler/3088/2023-yillik-veri-raporu> - :-:text=Cezasızlık devam ettikçe, koruyucu ve,kararları kadınlar için can simididir.
8- 19 No'lu Genel Tavsiye Kararı 24.Madde b Fıkrası Taraf Devletlerin, aile içi şiddet ve istismar, tecavüz, cinsel saldırı ve diğer cinsiyete dayalı şiddete karşı yasaların tüm kadınlara yeterli korumayı sunmasını ve kadınların bütünlüğü ve itibarına saygı duymasını sağlanması gerekmektedir. Mağdurlara, uygun koruyucu hizmetlerin ve destek hizmetlerinin sağlanması gerekmektedir. Adli ve uygulayıcı personel ile kamu görevlilerinin toplumsal cinsiyete duralı bir şekilde eğitilmeleri, Sözleşmenin etkin uygulanabilmesi için zaruridir.

SİZ YA DA YAKINLARINIZDAN BİRİ ŞİDDETE GÖRSE HANGİ KURUMLARA BAŞVURMANIZ GEREKTİĞİ HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ MİSİNİZ? EVET İSE, BU BİLGİYİ KİMDEN YA DA HANGİ KURUMDAN EDİNDİNİZ?

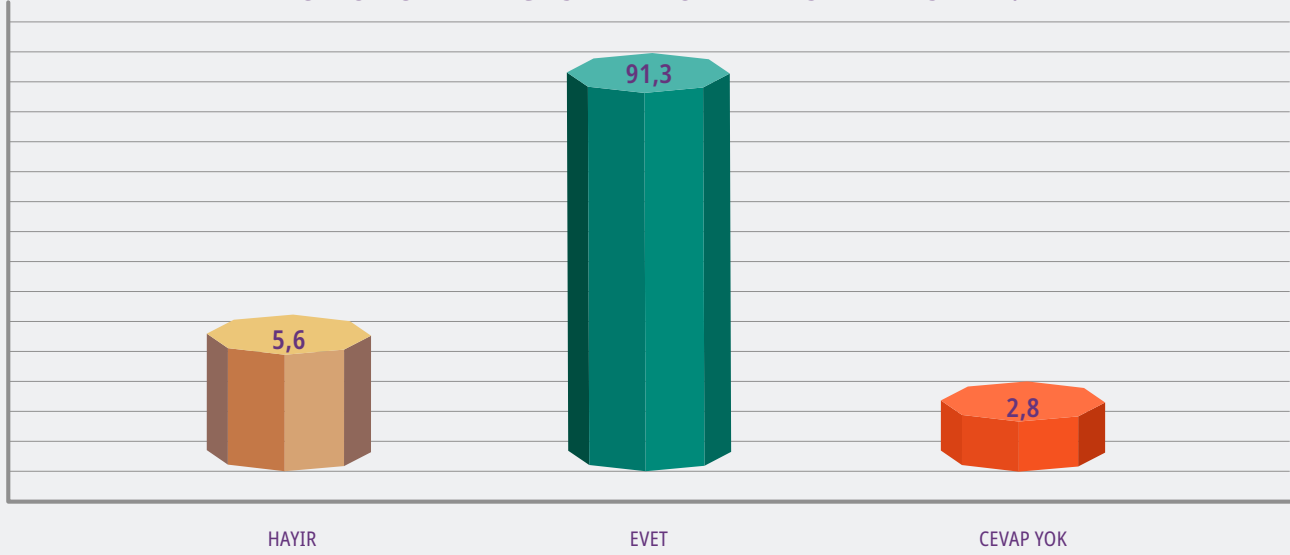

Kadınların yarısından fazlasının verdiği evet cevabı şiddete maruz bırakıldığında hangi kurumlara başvurmaları gerektiğine dair bilgi sahibi olduğunu göstermektedir.

Kadınların %26,2'si şiddete maruz bırakıldığında hangi kurumlara başvurmaları gerektiğine dair bilgiyi kadın dernekleri ve sosyal medyadan, %16'sı polisten, %12'si siyasi partilerden öğrendiğini belirtmiş, %45,8'i ise bu soruya cevap vermemiştir.

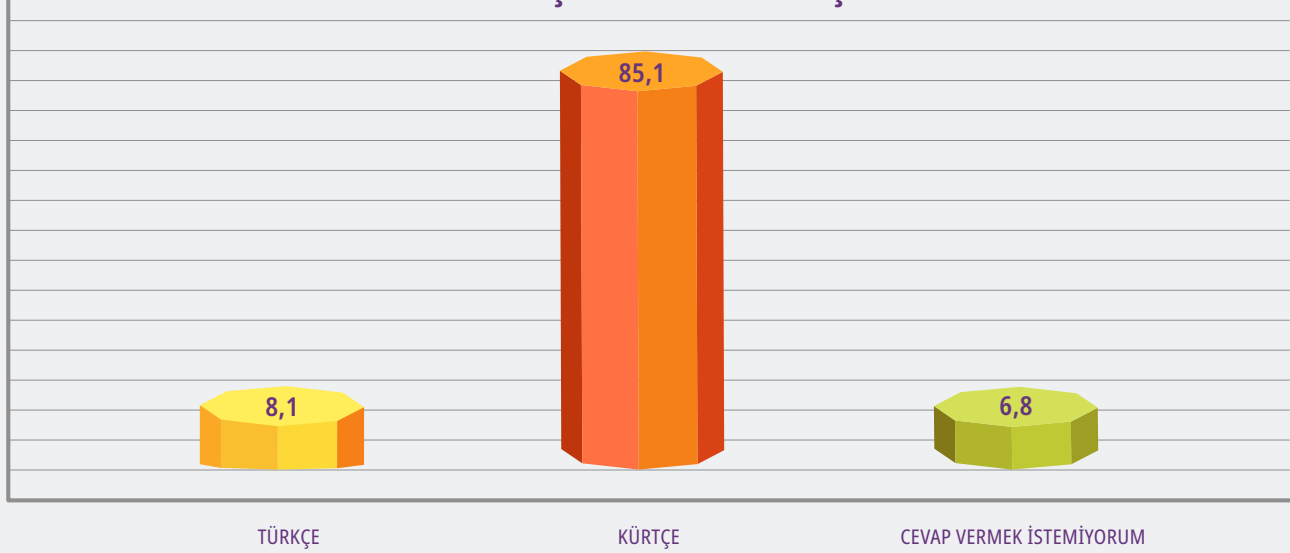
Kadınların %91'i şiddetle mücadele konusunda daha fazla bilgi almak istediklerini belirtmişlerdir.

BU KONUDA BİLGİ SAHİBİ OLMAK İSTER MİSİNİZ?

Kadınların büyük bir çoğunluğu bu bilgilendirmenin Kürtçe olmasını istemektedir.

PEKİ BU BİLGİLENDİRMEİN KÜRTÇE Mİ YOKSA TÜRKÇE Mİ OLMASINI İSTERSİNİZ?

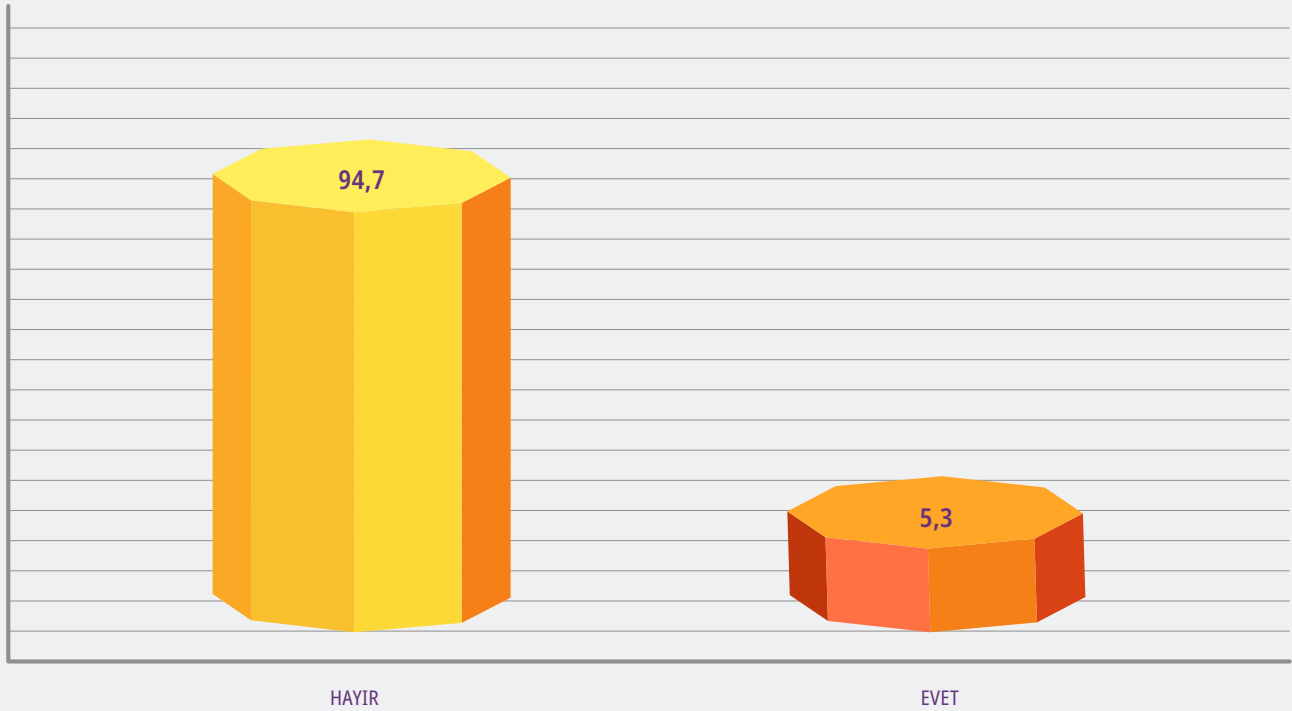

Kadınların %94,7 si, neredeyse tamamına yakını Kürtçe dilinde destek mekanizmalarının varlığından haberdar olmadıklarını, yaptığımız görüşmelerde resmi kurumlarda Kürtçe konuştuklarında yardım eden birini bulsalar dahi ihmal edilme gibi sorunlarla karşı karşıya kaldıklarını belirtmişlerdir.

Bu da özellikle ilk başvuruyu alan karakol ve güvenlik büroları gibi resmi kurumlarda Kürtçe 'ye yer verilmediğini, yerel yönetimlerde çok dilli çalışmayı esas alan belediyelerin bu alandaki çalışmalarını yaygınlaştırmada eksik kaldığını göstermektedir.

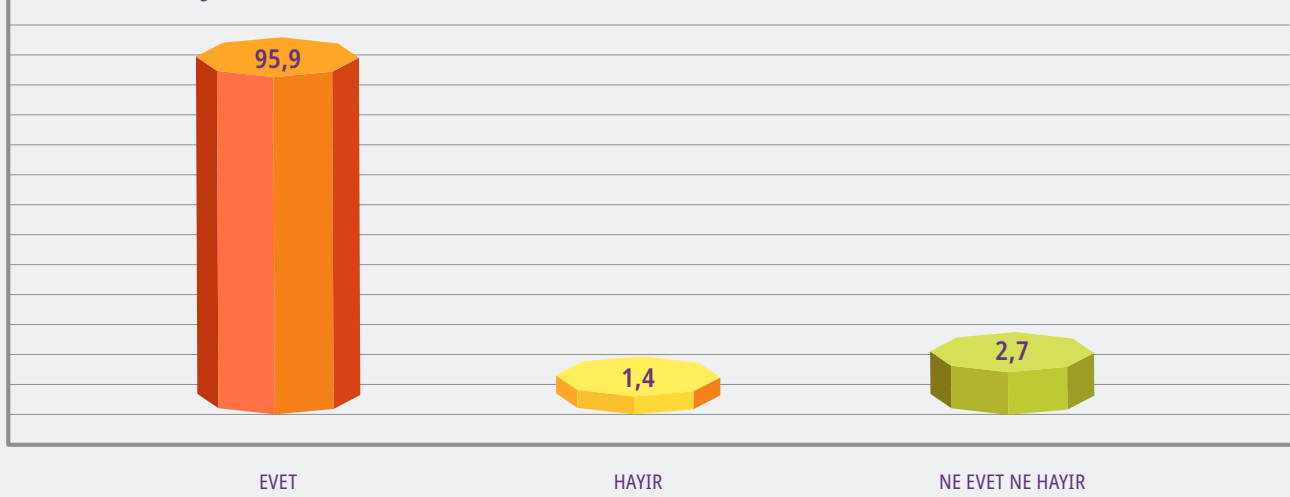
35 Nolu Genel Tavsiye Kararı'nın 43.maddesi gereğince ⁽⁹⁾ Türkiye'nin, kesşimsel ayrımcılığa maruz kalan, bulunduğu ülkenin resmi dilini bilmeyen kadınlara, yasal ve sosyal kaynaklara erişilebilir bilgiler oluşturması ve bu bilgileri yayma yükümlülüğünde olmasına rağmen, İstanbul'da yaşayan Kürt kadınlara; destek mekanizmalarında Kürtçe dil desteği, anadilde şiddetle mücadele mekanizmalarında ne tür kaynaklara erişebileceklerine dair bilgilendirme desteği sağlanmadığını göstermektedir.

KÜRTÇE DİLİNDE DESTEK MEKANİZMALARININ VARLIĞINDAN HABERDAR MISINIZ?

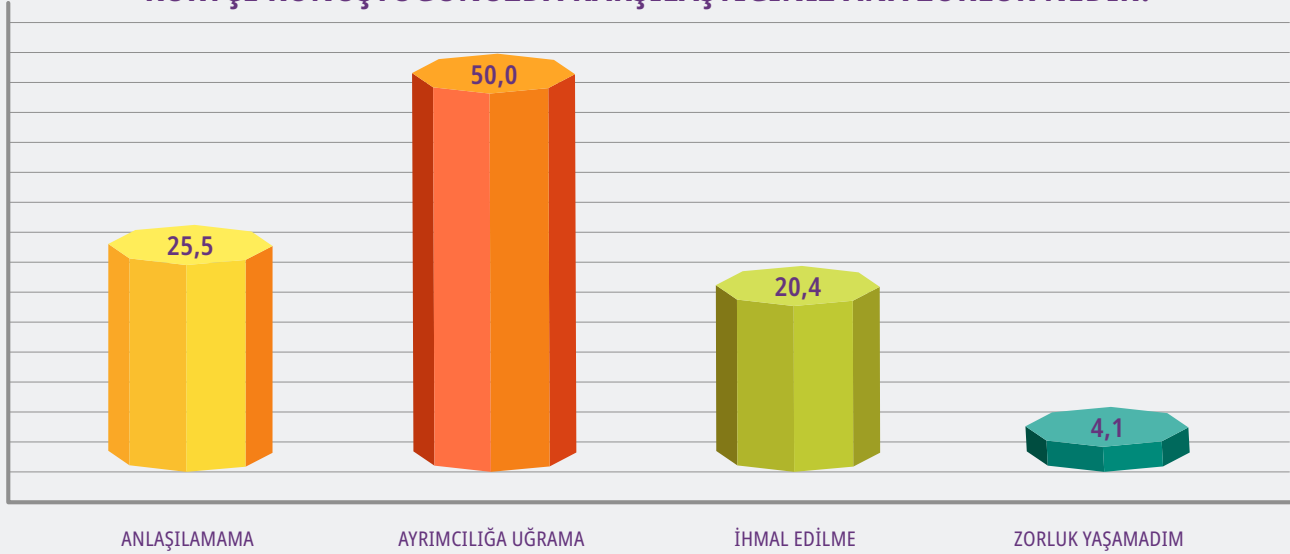
9 - 35. Genel Tavsiye Kararı'nın 43. Maddesi; Özellikle çoklu/kesşimsel ayrımcılığa maruz kalmış, engelli, okur-yazar olmayan veya (bulduğu ülkenin) resmi dillerini bilmeyen ya da sınırlı seviyede bilen kadınlar başta olmak üzere, kadınlar için çeşitli ve erişilebilir medya kanalları yoluyla ve toplum içi diyalog ile kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağdurları/bu şiddete maruz kalanlar için mevcut, tazminata ilişkin olanlar da dahil, yasal ve sosyal kaynaklara ilişkin erişilebilir bilgiler oluşturmak ve bu bilgileri yaymak.

KÜRTÇE BİLGİLENDİRMEVE DESTEK HİZMETLERİNİN OLMASI BAŞVURU SÜRECİNİZDE DAHA RAHAT HİSSETMERNİZİ SAĞLAR MI?

Kadınların tamamına yakını Kürtçe bilgilendirme ve destek hizmetlerinin olmasının başvuru sürecinde daha rahat hissetmelerini sağlayacağını belirtmiştir.

KÜRTÇE KONUŞTUĞUNUZDA KARŞILAŞTIĞINIZ ANA ZORLUK NEDİR?

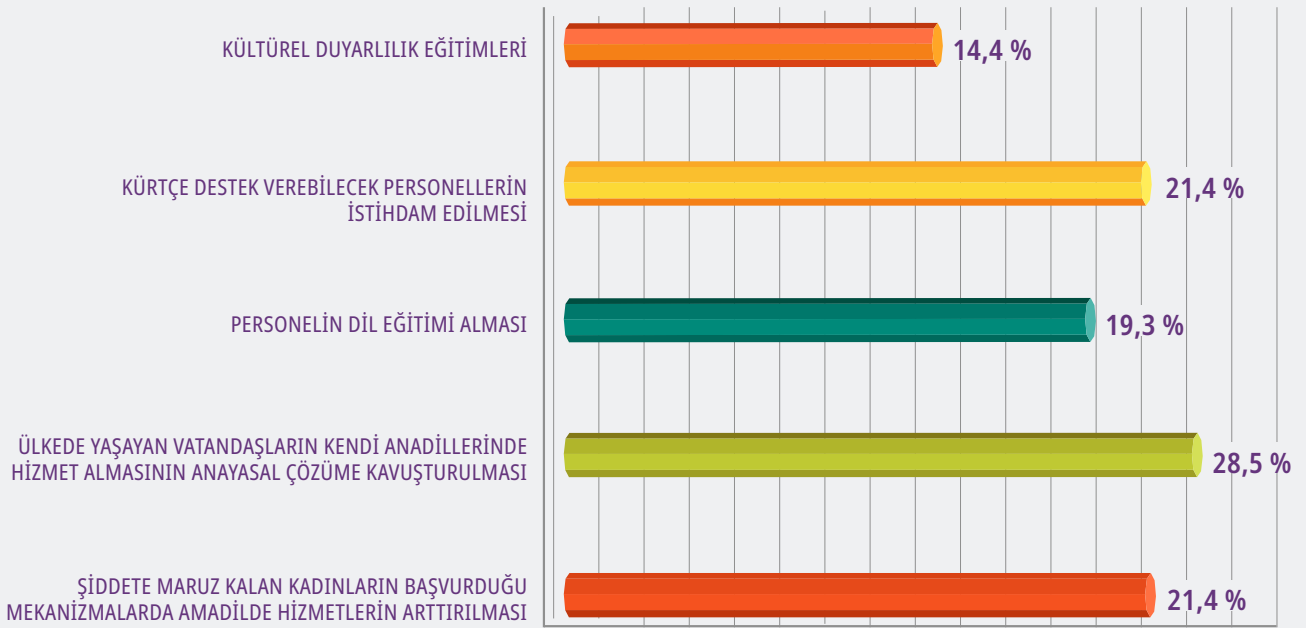

Görüşme yaptığımız kadınların yarısı başvurdukları kurumda Kürtçe konuştuklarında ayrımcılığa maruz bırakıldığını belirtmiştir. Türkiye'nin ulusal mevzuatı ve tarafı olduğu uluslararası sözleşmelerin gerektirdiği yükümlülükler kapsamında kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sebep olduğu ayrımcılığı ortadan kaldırmak için politikalar üretip, bu politikaları etkin olarak uygulaması gerekmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 14.Maddesi dil farklılığı dolayısıyla ayırım yapmayı yasaklamıştır. Kadınların başvurdukları kurumlarda Kürtçe konuştukları için maruz bırakıldıkları ayrımcılık, AİHS 14.Maddesinin ihlal edildiğini göstermektedir.

Görüşme yaptığımız kadınlara “Şiddete maruz kaldığınızda başvurabileceğiniz kurumlarda Kürtçe konuştuğunuzda karşılaştığınız zorluklara yönelik ne tür çözümler önerirsiniz?” sorusunu sorduğumuzda kadınların ilk önerisi anayasal çözüm olurken, ikinci öneri Kürtçe destek verebilecek personellerin istihdam edilmesi ve şiddete maruz bırakılan kadınların başvurduğu mekanizmalarda anadilde hizmetlerin artırılması olmuştur.

ŞİDDETE MARUZ KALDIĞINIZDA BAŞVURABİLECEĞİNİZ KURUMLARDA KÜRTÇE KONUŞTUĞUNUZDA KARŞILAŞTIĞINIZ ZORLUKLARA YÖNELİK NE TÜR ÇÖZÜMLER ÖNERİRSİNİZ? (BİRDEN FAZLA SEÇEBİLİRSİNİZ)

Belediye İzleme

Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde yerel yönetimlere ve STK'lara önemli görevler düştüğünü gören bir yerde olarak, ETKİNİZ AB desteği ile yürüttüğümüz **“İstanbul’un Bağcılar, Beyoğlu, Sultanbeyli ilçelerinde yaşayan Kürt kadınların anadilde şiddet başvuru mekanizmalarına erişiminin yerel yönetimler bağlamında izlenmesi”** çalışması kapsamında Sultanbeyli, Bağcılar ve Beyoğlu olmak üzere üç ilçede yürütülen saha çalışmasının ardından Avcılar Belediyesi Kadın Danışma Merkezi ve Beşiktaş Belediyesi Kadın Danışma Merkezi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

İzleme çalışmamızın veri toplama adımlarından biri olan belediyeler ile görüşmelerin ilki, Avcılar Belediyesi Kadın Danışma Merkezi, ikincisi Beşiktaş Belediyesi Kadın Danışma Merkezi ile yaptığımız görüşmelerdir.

Bu kurumlar ile yaptığımız görüşmelerde **“İstanbul’da yaşayan Kürt kadınların anadilde şiddet başvuru mekanizmalarına erişiminin yerel yönetimler bağlamında izlenmesi”** çalışmamız hakkında bilgi verip, neden bu çalışmaya ihtiyaç duyduğumuza dair bilgi verilmiştir.

Bu çalışmamız ile kesişen çalışmaları hakkında bilgi edinilmiş,, sahada kadınlarla yaptığımız görüşmeler sonucunda mekanizmalara erişebilirlikleri konusunda karşı karşıya kaldıkları zorlukları aktararak; kadına yönelik şiddet ile mücadelede ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sebep olduğu ayrımcılığı ortadan kaldırmada yerel yönetimlerin sorumluluklarının neler olduğu, iyileştirici politikalara neden ihtiyaç duyulduğuna dair görüşlerimiz kendilerine iletilmiştir.

Neler Sorduk:

- Belediye bünyesinde kaç kadın danışma merkezi var?
- Kadın Danışma Merkezi’nde anadilde hizmet var mı?
- Merkezi yerlerin dışında kadınların daha kolay erişebileceği mahalle evleriniz var mıdır?
- Farklı etnik kimliklere sahip kadınların şiddete maruz bırakıldığında yaşadığı hak ihlallerini önlemek için neler yapıyorsunuz?
- Tercüman desteği sağlanıyor mu?
- Yerelde yaşayan tüm etnik kimlikleri gözeterek çok dilli hizmet sağlanıyor mu?
- Dijital ve basılı materyallerde çok dilli hizmet veriliyor mu?

Avcılar Belediyesi Kadın Danışma Merkezi Ziyareti

Avcılar Belediyesi Kadın Danışma Merkezi ile yaptığımız görüşmede sorduğumuz sorular sonucunda danışma merkezinde **Kürtçe bilen personel olduğu için** başvuru olması durumunda onların yönlendirme yaptığı, bu şekilde birkaç başvuru aldıkları ve süreçleri bitene kadar kadınlarla iletişimde oldukları aktarılmıştır.

Bunun yanında tercüman desteğinin olmadığı, bunun olabilmesi için yerel yönetimlerin daha aktif çalışma yürütmesi gerektiğine değinilmiştir.

Kürtçe başvuruların özellikle Yeşilkent ve Tahtakale mahallelerinden geldiği, bunun yanında basılı materyallerinde çok dil ilkesini esas alarak **Kürtçe, Türkçe ve Arapça** şeklinde broşür bastırıldığı aktarılmıştır.

Kadın danışma merkezi ve bu danışma merkezine bağlı olan iki tane kadın sosyal yaşam merkezi bulunduğu, bu kadın danışma merkezinin yılda yaklaşık bine yakın kadın ile ön görüşme aldığı, kadınlara sunulan danışmanlık hizmetinin haricinde; eğitim, gezi ve atölyeler gibi etkinlikler ile toplamda **3500 kadına** temas edildiği, kadın danışma merkezinde **7 personelin** çalıştığı, mahallelerdeki sosyal yaşam merkezlerinde ise birer tane psikoloğun sürekli olarak orada olduğu aktarılmıştır.

Beşiktaş Belediyesi Kadın Danışma Merkezi Ziyareti

Beşiktaş Belediyesi Kadın Danışma Merkezi ile yaptığımız görüşmede merkezin sadece şiddet başvurusu alma değil bunun yanında güçlendirme çalışmaları olacak şekilde çift basamaklı çalışma yürüttüğü; bir merkezlerinin olduğu, bunun yanında mahallelerde özellikle muhtarlıkla çalıştıkları aktarılmıştır.

Kurulduğu zamandan bu yana **370 kadının** şiddet başvurusu yaptığı ve gerekli yönlendirmelerin yapıldığı belirtilmiştir.

Kadınların daha çok yönlendirme ile Kadın Danışma Merkezi'ne ulaştıklarını; ilçenin popülasyonundan dolayı Kürtçe başvuruyu hiç almadıklarını fakat Kürtçe başvuru olması durumunda yönlendirme yapabileceklerini; **Türkçe, İngilizce** destek verebilecek kapasitelerinin olduğunu dile getirmişlerdir.

Tanıtım materyallerinde çok dilliliğin uygulanmadığını materyallerin yalnızca Türkçe basıldığı belirtilmiştir.

Belediyelerin şiddetle mücadelede ulusal ve uluslararası standartlara göre ciddi bir sorumluluğunun olduğunu bilincinde olarak daha fazla belediye ile görüşme talebinde bulunmamıza rağmen bu talebe sadece Beşiktaş Belediyesi ve Avcılar Belediyesi olumlu dönüş yapmıştır.

Bu durum bize İstanbul'daki belli belediyelerin kadına yönelik şiddetle mücadele alanında çalışan kurumlarla ortaklaşma ve kapsayıcı çalışmalar yürütme gibi bir kaygılarının olmadığını göstermektedir.

39 ilçesi bulunan İstanbul'da sadece 2 belediye ile görüşmek İstanbul'daki tüm belediyelerin kadına yönelik şiddet ile mücadelede nasıl aksiyon aldıklarını göstermese de mahallelerde kadınlar ile yaptığımız görüşmeler bize belediyelerin şiddeti önleme alanında yürüttükleri çalışmaları yaygınlaştırma ve kadınların erişilebilirliklerini artırma konusunda eksik kaldığını göstermektedir.

3. Sonuç

Bu izleme ve raporlama çalışması İstanbul'da yaşayan Kürt kadınların bağlı oldukları belediyelerde anadilde şiddetle mücadele mekanizmalarına erişebilirliklerini izlemek, bu alanda karşı karşıya kaldıkları zorlukları görünür kılmak ve anadilde şiddetle mücadele mekanizmalarına erişilebilmeye katkıda bulunmak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu amaca dayanarak şiddete maruz bırakılan Kürt kadınların anadillerinde şiddetle mücadele mekanizmalarına erişimleri önündeki engeller ve başvuru sürecindeki sorunlar incelenmiş, Kürt kadınların, mevcut haklarından ve yasal mevzuattan ne düzeyde haberdar oldukları tespit edilmeye çalışılmıştır.

İzleme çalışması sonucunda elde edilen veriler ve gözlemler doğrultusunda anadilde şiddetle mücadele mekanizmalarına erişimde yaşanan zorlukları görünür kılmak, Kürt kadınların şiddeti tanımlama biçimlerinde farkındalık oluşturmak, şiddete maruz bırakılan kadınların deneyimleri ve mücadelelerini görünür kılmak ve Türkiye'nin toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve kadına yönelik şiddetle mücadele mekanizmalarında tarafı olduğu uluslararası sözleşmelerin tüm maddelerini etkin uygulamasına katkı sağlamak hedeflenmiştir.

Bu doğrultuda yaşanan hak ihlallerini ortadan kaldırmak ve mekanizmaların insan hakları odaklı düzenlenmesine ve etkin uygulanmasına katkı sağlamak için eksiklikler saptanmış ve buna dair çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Kadın Zamanı Derneği olarak; Kadın Danışma Merkezimize gelen başvurular, takip ettiğimiz kadına yönelik şiddet verileri ve yürüttüğümüz çalışma kapsamında kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda elde ettiğimiz bulguların bize işaret ettiği önemli noktalar şunlardır;

- İstanbul Sözleşmesi'nden imzanın çekilmesinin ardından kadın cinayetlerinde artış gözlemlenmiştir. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu verilerine göre 1 Temmuz 2021 tarihinden bu yana 737 kadın öldürülmüş, 557 kadın şüpheli şekilde ölü bulunmuş. ⁽¹⁰⁾
- Sözleşmeden çekilme ile Türkiye'de yaşayan kadınların şiddetle mücadele mekanizmalarına erişimindeki zorluklar artmış, anadilde hizmet ve destek mekanizmalarının yokluğu özellikle Kürt kadınların şiddet alanından çıkabilmeleri önünde engel oluşturmuştur.
- Yetkili kurumlarda yer alan görevlilerin mevzuata hakim olmaması, hak odaklı çalışmayı esas almayı kadınların destek mekanizmalarına güven duymamalarına sebep olmuştur.
- Tüm bunların yanı sıra kadınların eşit bir şekilde ekonomik yaşama dâhil edilmemeleri ve istihdam alanındaki eşitsizlik kadınların güvencesiz çalışmasına ve derinleşen kadın yoksulluğuna sebep olmuştur.

Bu çalışma kapsamında odağımıza aldığımız Kürt kadınlarla yaptığımız görüşmelerle elde ettiğimiz gözlemler bize Kürt kadınların bağlı oldukları belediyelerde; şiddeti önleme mekanizmalarına erişimde birden fazla zorlukla karşı karşıya kaldığını göstermektedir. Bu zorluklar başlıca şöyle sıralanabilir;

- İstanbul'un yoksul mahallelerinde yaşayan Kürt kadınların yerel özgünlüklerinin göz ardı edilmesi ve anadilde hizmet alma haklarından yararlanamamaları,
- Anadilde şiddeti önleme mekanizmalarına erişimde dil bariyeri ve kalıplaşan kültürel normlarla karşı karşıya kalınması,
- Şiddetle mücadele için başvuru yaptığı kurumda Kürtçe konuştuğu ya da konuşmak istediği için ayrımcılığa maruz bırakılması,
- Sunulan çok dilli hizmetlerin yereldeki kadınlara ulaştırılmaması,
- Zorunlu göç ile İstanbul'un yoksul mahallelerine göç ettirilen Kürt kadınların toplumsal yaşama etkin katılma yollarının açılmaması, ekonomik imkanların yaratılmaması ve eşit istihdam koşullarının oluşturulmaması,

10 - <https://gazeteoksijen.com/turkiye/istanbul-sozlesmesinden-cekildikten-sonra-737-kadin-olduruldu-196049>

- Şiddetle mücadele mekanizmalarının önleyici/koruyucu çalışmalarının yoksul mahallelerde yaşayan kadınlara ulaştırılmaması, kadınların bu mekanizmalardan habersiz olması,
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sebep olduğu ayrımcılığın kadınlarda oluşturduğu özgüven problemi, kadınların maruz bırakıldığı şiddeti tanımlayamaması ve şiddetle mücadele etme gücünü kendinde görmemesi,
- Kadınların çoğunlukla en yakınları tarafından şiddete maruz bırakılması ve bu durumun kadınların şiddetle mücadele etmesini zorlaştırması,
- Kürtçe destek mekanizmalarının işletilmemesi nedeniyle kadınların kendilerini ifade ederken rahat hissedememeleri ve .bu durumun resmi kurumlara olan güvensizliği beslemesi,
- Derinleşen yoksulluktan kaynaklı kadınların ulaşım sıkıntısı yaşaması ve birçok hizmete erişememesi.

Rapor bulgularının altını çizdiği bu bilgilere ek olarak belirtilmesi gereken önemli bir nokta da kadınların haklarına dair daha fazla bilgi edinmek için mücadele etmeleridir.

Görüşme yapılan kadınlardan birçoğu şiddetten çıkabilmenin en önemli adımının şiddeti tanımlayabilme ve haklarını bilmek olduğunu dile getirmiş ama kendilerinin şiddete maruz bırakıldıkları dönemlerde bu farkındalıklarının ve bilgi düzeylerinin olmadığını da eklemişlerdir.

Rapor ile ortaya koyulan önemli veriler; devletin yükümlü olduğu ulusal ve uluslararası standartlara göre kadına yönelik şiddetle mücadele ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan ayrımcılığı ortadan kaldırmaya yönelik politikaların ve mekanizmaların etkin işletilmediği, İstanbul'da yaşayan Kürt kadınların şiddetle mücadele ve destek mekanizmalarına güven duymamaları, anadilde hizmet ve destek mekanizmalarına erişimlerinin olmaması ve artan kadın yoksulluğu olarak sıralanabilir.

Türkiye'de ve aslında tüm dünyada kadınlara yönelik baskı, cinsiyetçi söylem ve pratiklerle yıldırma ve vazgeçirme politikaları ya da kazanımlara yönelik saldırılar artarken bir yandan da sınır tanımayan kadın mücadelesinin, insan hakları çalışmalarının arttığını görmekteyiz.

Sınırları aşan, dayanışmayı esas alan, önyargısız ve eşit bir mücadele pratiği ile birlikte olmanın ve yan yana yürümenin ne denli önemli ve değerli olduğunu büyük bir gururla dile getirmeyi önemsiyoruz.

Kadın örgütleri, feministler, sivil toplum örgütleri, meslek odaları, barolar, sendikalar ve hak odaklı çalışma yürüten tüm kurumların, bireylerin birbirlerinin çalışmalarını gören, destekleyen, ortaklaşan bir zeminde var olduğunda, hak ihlallerinin ve hak gasplarının bir nebze de olsa önüne geçerek, mücadele ağının büyümesini, güçlenmesini örmüş olacaktır.

Kadınların istihdam edilme olanakları, gerek kadına yönelik şiddetle mücadele politikaları ve gerekse etkin önleyici/koruyucu mekanizmalarının varlığı, kadınların eşit ve şiddetsiz bir hayat kurmaları mücadelesinde olmazsa olmaz önemdedir.

Kadın Zamanı Derneği olarak bu çalışmayı İstanbul'da yaşayan Kürt kadınların maruz kaldığı kesişen ayrımcılık ve çifte dezavantajlıktan kaynaklanan zorlukları ortaya çıkarma sorumluluğu ile hazırladık.

Bugüne kadar yürütmüş olduğumuz ya da parçası olduğumuz kadının insan haklarına dair tüm faaliyetlerimiz ve hali hazırda yürüttüğümüz izleme çalışması sonucu hazırladığımız bu raporumuzla birlikte bir kez daha gördük ki; kadınlar olarak hak odaklı çalışma yürütmeyi ve birbirimizin biricik olduğunu görmek ve göstermekten vazgeçmemeliyiz.

4. Öneriler

- CEDAW başta olmak üzere kadınların insan haklarının korunması ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan ayrımcılığın ortadan kaldırılması amacıyla oluşturulan ve Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası belgeler mekanizmaların işletilmesinde temel alınmalı ve bunlara dayanak olarak eşitlikçi politikalar üretilmelidir.
- Belediye Kanunu'na göre "Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konuk evleri açabilirler. Kanunun bu maddesine dayanarak gerekli koşullara sahip olan şehirlerde konuk evleri açılmalı ve burada kadınların özgünlükleri gözetilmelidir.
- Belediyeler bünyesindeki kadın danışma merkezlerinin sayısı artırılmalı buralarda psikososyal ve hukuki destek verilmelidir.
- CEDAW Komitesi 35 Nolu Genel Tavsiye Kararı 40. Madde "e" fıkrasına dayanarak belediyelerin şiddet mağduru kadınların kapsamlı hizmetlere etkin bir biçimde erişimini sağlamak için, kadın sivil toplum örgütleri ile tam bir katılım ve işbirliğini tesis edip, çok sektörlü başvuru mekanizmaları kurmalı ve bunları etkin uygulamalıdır.
- 6284 sayılı Kanun yükümlülüklerinden olan önleyici tedbirlerin alınması yetkili kurumların tümü tarafından etkin uygulanmalı ve şiddete maruz bırakılan kişi bu konuda bilgilendirilmelidir.
- CEDAW Komitesi 35 Nolu Genel Tavsiye Kararı'nın 43. Maddesi'ne dayanarak çoklu/kesişimsel ayrımcılığa maruz kalmış kadınlar için, çeşitli ve erişilebilir medya kanalları yoluyla ve toplum içi diyalog ile kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağdurları/bu şiddete maruz kalanlar için mevcut, tazminata ilişkin olanlar da dahil, yasal ve sosyal kaynaklara ilişkin erişilebilir bilgiler oluşturulmalı ve kadınların bu bilgilere erişebilmeleri sağlanmalıdır.
- Sığınaklarda kalan kadınların, sığınaktan ayrıldıktan sonra da hayatlarını idame edebilecekleri ekonomik kaynaklara erişimleri sağlanmalıdır.
- Belediye bünyesinde yapılacak bütün hizmetlere anadilde erişim sağlanmalıdır.

- Yerelde yaşayan tüm halkların özgünlükleri gözetilmeli ve kendilerini en iyi şekilde ifade edebilecekleri anadilde hizmet alma hakkından yararlanabilecekleri mekanizmalar işletilmeli, bu mekanizmaların işletilebilmesi için şiddet başvurusunu alan kişinin mevzuata hâkim olması ve kadınların konuştuğu dili anlayabilir olması sağlanmalı eğer bu sağlanmıyorsa mutlaka tercüman desteği sunulmalıdır.
- Şiddetle mücadele başvuru mekanizmalarının tüm hizmetleri cinsiyet, cinsel yönelim, ırk, dil, cinsiyet kimliği, din, medeni durum, sağlık durumu, engellilik, sınıf ayrımı yapmaksızın kapsayıcı ve erişilebilir olmalıdır.
- Özellikle İstanbul'un yoksul mahallelerine göç etmek zorunda bırakılan Kürt kadınların Kürtçe bilgilendirici içeriklere ulaşması için mahallelerde şiddetle mücadeleye dair Kürtçe bilgilendirici toplantılar düzenlenmeli, basılı ve dijital materyaller yaygınlaştırılmalıdır.
- Belediyelerin sivil toplum örgütleri ve kadınların katılımıyla yerel eşitlik eylem planları ve stratejik planlar oluşturulmalıdır.
- Belediyeler ulaşım hakkı, çalışma hakkı gibi hakları ihlal edilen kadın ve LGBTİ'lerin maruz bırakıldıkları hak ihlallerinin ortadan kaldırılması amacıyla toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bütçeleme yapmalıdır.
- Belediyeler kadınlar için güvenli kentler oluşturmalı, karanlık sokak ve caddeler aydınlatılmalıdır.
- Belediyeler sanatsal aktivitelerini kadınlar ve çocuklar için ücretsiz veya cüzi ücretlerle sağlayan sanat ve aktivite merkezleri açılmalıdır.
- Kadınların resmi kurum mekanizmalarına başvurduklarında anadilinden ve kültürlerini yaşama biçimlerinden kaynaklı yetkili kişilerin ayrımcı yaklaşımlarına maruz kalması sorununun ortadan kaldırılması için yetkili kişilere kültürel duyarlılık eğitimleri verilmeli. Bu konuda İstanbul'da yer alan kültür kurumları ile ortaklaşılmalıdır.
- Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için Kürt nüfusunun yoğun olduğu mahallelerde Kürtçe bilgilendirici atölyeler düzenlenmeli, kadınlar kadına yönelik şiddetle mücadele mekanizmalarına erişme, şiddetle mücadele etme konularında anadilde bilgilendirilmelidir.
- Kadınların kendilerini güvende hissedecekleri alanların artırılmasına dair politikalar geliştirilmeli ve kolay erişilebilir, anlaşılabilir ve önyargısız işletilen şiddetle mücadele mekanizmaları oluşturulmalıdır.

- Belediyeler çok dilli çalışma ilkelerini bölgede yaşayan tüm kadınlara ulaştıracak şekilde yaygınlaştırmalı; çok dilli hizmetler yerelde yaşayan kadınlara ulaştırılmalı ve görünürlük çalışmaları merkezi yerlerin dışında da sık sık gerçekleştirilmelidir.
- Kadına yönelik şiddet mekanizmalarında çalışan kolluk kuvvetlerinin, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı altındaki tüm birimlerin, yargı mensuplarının, Aile Mahkemeleri ve adli yardım bürolarında çalışanların, sağlık çalışanlarının, şiddete maruz bırakılmış kadının ve çocuğun üstün yararını gözeterek, ulusal düzenlemeler ve meslek ilkeleri çerçevesinde danışmanlık ve yönlendirme yapmaları sağlanmalıdır.
- Belediyeler İstanbul'da bulunan kadın dernekleri ve bu alanda çalışan diğer STK'larla işbirliği yapmalı ve ortak çalışmalar yürütülmelidir.
- Kurumlarda ilk başvuruyu alan kişilerin mevzuata dair bilgilendirilmesi ve bu alanda çalışan uzmanların süpervizyon desteği alması sağlanmalıdır.
- Türkiye'nin hiç çekinmeden kabul ettiği Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nda yer alan yükümlülükler etkin bir şekilde uygulanmalı ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda elverişli bir zemin sağlanmalıdır.

Kadın Zamani Derneği
Komeleya Dema Jinan
Women's Time Association

KADIN ZAMANI DERNEĞİ

KADIN ZAMANI DERNEĞİ
Şehit Muhtar Mahallesi Bekar Sokak No:7
Daire:5 Beyoğlu İstanbul

info@kadinzamani.org